

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. XLV. TIT. I. De Verborum Obligationibus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9050

Adeoque is, qui actione arborum furtim caesarum, vel actione vinorum raptorum egit, & exinde totam praestationem ex natura actionis consecutus est, adhuc actione furti agere potest, quae in quadruplum, adeoque in plus datur, & tunc hac actione agitur ad suppleendum id, quod ex priori actione mihi deest, *l. 1. Vi bon. rapt. l. 88. de Furt.*

Ex c. II. Si concurrentes actiones invicem contrariae sunt, tunc una intentata, altera tollitur *electione*. Hinc, qui contra patrem egit actione de peculio, non potest ex eadem causa tributaria agere, *l. 9. §. 1. de Tribut. act.* Qui agit ad implendum contractum, non potest postea agere ad rescindendum vel contra, *l. 4. §. 2. de Leg. Comm. l. 7. eod. ibique Goth.* Ita non nisi elective concurrunt actio de peculio, & actio quod iussu, *l. 4. §. f. quod cum eo*. Actio annalis de peculio, & actio de in rem verso, *l. 1. §. fin. Quand. de pecul. actio de dote & de dotalitio, Dn. Par. Jur. publ. C. 28. §. 2. 25. 26. Et 27.*

LIB. XLV. TIT. I.

DE VERBORUM OBLIGATIONIBUS.

Qv. I. An stipulatio sit contractus?

Laut. pag. 626. verb. est contractus. **A**FFIRMATUR; nam est tale negotium, quod causam continet, seu ex quo sua natura apparet *συνάλλαγμα*, sive animus transferendi juris. *Vid. supr. L. 2. t. 14. qu. 9. Conf. §. f. Inst. de Oblig. ibi: aut veris, L. 1. §. 1. de Obl. Et A. L. 1. §. f. de Pact.*

OBST. *L. 19. de V. S.* ubi stipulatio opponitur Synallagmati & contractui.

RESP. Vox contractus specialissime ibi sumitur pro contractu laterali, & hoc sensu verum est, stipulationem non esse contractum bilateralem, sed unilateralem.

Qv. II. An stipulatio sit cautio?

Laut. pag. 627. verb. firmitores Et. **A**FFIRMATUR. Unde differt a nudo pacto; quod egregie probat *Dn. Parens in Disp. de differ. hod. pact. Et stip. Sect. 2. §. 1.* ubi ita differt: Stipulatio non modo vim actionis, sed & cautionis habet, *L. 1. §. 4. ff. de stip. praet. ibi: Et sciendum est, omnes stipulationes natura sua cautionales esse, hoc enim agitur in stipulationibus, ut quis cautior sit Et securior, interposita stipulatione.* Atque hinc stipulatio vocatur in

in jure cautio, ut in *L. Lecta. 40. pr. ff. de reb. cred.* ubi dicitur: *Lecta est in auctoritate Papiniani cautio hujusmodi*; & subjicitur exemplum ac formula stipulationis. Idem fit in *L. 121. pr. ff. de Verb. Obl.* & passim alibi in Jure stipulatio & cautio promissive accipiuntur. Quin cum inter species cautionum sit illa, quæ sit per nudam repromissionem, hæc *repromissio* nihil est aliud, quam promissio ex stipulatione, *l. 43. §. 4. Pro Soc. junct. l. 11. de Damn. inf.* nam & ipsa *promissio* stipulatio dicitur in *l. 7. §. 1. ff. de Eo, quod cert. l. 26. §. pen. ff. de Cond. ind. l. 12. C. de Contr. stip.* *Briffon. in Lexic. voc. stipulatio.* Adeo, ut cautio damni infecti proprio nomine non aliter fiat, quam per stipulationem seu nudam promissionem, *d. l. 11. cum l. seqq.* Denique cum cautiones aliæ sint conventionales, aliæ prætorix, judiciales vel communes, illæ omnes sunt stipulationes, & hæc divisio cautionum dicitur divisio stipulationum in *tot. tit. Inst. de Div. stip.* Atque inde stipulatio nomen accepit, scilicet a *stipulo*, quod verbo veteri firmum esse, testatur *Paul. 5. sent. t. 8.* indeque stipulari est *firmare*, quid autem hic est *firmare*, quam id agere, ut alter cautior securiorve fiat, i. e. cavere? Et si ergo *Varro* & *Festus* a *stipe* seu *ære* quoque dici putent; certum tamen est, huic contractui ex priori origine nomen inditum esse, ut significaret cautionem & securitatem.

Qv. III. Si in instrumento continetur, rogasse Mevium, spondidisse Titium, an præsumatur stipulatio rite facta?

AFFIRMATUR, *l. 7. §. 12. ff. de Pact.* Sed & si sola vox stipulationis in instrumento continetur, credendum est, inter præsentem præcedentem stipulationem vocem spondentis subsecutam esse, quæ est *Lex obfians i. C. de Cond. stip.* *Laut. pag. 627. verb. qui in dubio &c.*

Qv. IV. An filius & pater invicem stipulari possint?

RESP. Præmittendæ sunt duæ regulæ: (1) filii & patris eadem persona est in acquirendo, adeoque tantum in causis, quibus ei acquiritur. (2) Filius est instar patris, & eodem modo obligatur: non vero contra, pater est instar filii: *hic instrumentum illius est, non ille, hujus.* *Laut. pag. 628. verb. filius & pater.*

His principiis positis dicimus, filium semper acquirere patri, *L. 45. pr. & in f. de V. O.* eique stipulari ac pacisci posse, *l. 38. §. 17. de*

de V. O. §. 4. pr. de Inut. stip. quia in acquirendo habentur pro una persona, Phil. L. 3. Ecl. 54. Vinn. §. 4. de Inut. stip.

Exc. Factum, quod in personam filii collatum est, L. 130. de V. O. id enim patri non acquiritur.

E contrario pater filio stipulari tantum potest ex causis, quibus per filium sibi acquirit; tunc enim perinde est, ac si sibi stipularetur, L. 39. L. 130. h. Conf. L. 2. C. h. l. 56. §. 3. h. potest tamen stipulari filio suo post mortem suam; quia tanquam hæredi stipulatur, l. 45. §. 2. h.

Quid vero, si ab invicem stipulentur?

RESP. Pater, ex qua causa sibi acquirit, promittere ipsi filiof. non potest, §. 6. I. de Inut. stip. L. 4. de Jud. l. 65. §. 1. de Fidej. nam quia una sunt persona, pater, qui per filium acquirit, sibi ipsi promitteret: secus ergo in illis causis, in quibus filius patri non acquirit, uti in adventitio extraordinario, qui jam duæ sunt personæ; d. L. 4. Unde nec pater potest fidejussor esse filio; quia apud seipsum interveniret, d. L. 56.

Filiusfamilias vero, promittens patri, obligatur ei naturaliter, L. 38. pr. de Cond. ind. quia filius obligatus non est una persona cum patre: unde & fidejussor patri esse potest, d. l. 38. t. 10. §. 1. de Fidej.

NOT. Filius pro patre vel contra, apud tertium fidejussor esse potest.

Qv. V. An alius pro alio stipulari vel pacisci possit?

Laut. pag. 628. verb. alius pro alio. **N**EGATUR. Atque hinc duæ regulæ notandæ sunt: neminem promittere posse aliam daturum; quæ exstat in §. 3. I. de Inut. stip. & quod nemo alii stipulari vel pacisci possit; quæ habetur in §. 4. §. 18. I. eod. L. 11. de O. & A.

Laut. pag. 629. verb. facta &c. **P**RIORIS regulæ ratio in aprico est: cum enim unusquisque tantum in suas actiones, non alterius, jus habeat, de illis solis, non vero de his disponere poterit; sed & inventæ sunt hujusmodi stipulationes ad hoc, ut unusquisque acquirat sibi, quod sua interest, ceterum si quis disponit, ut alii detur, mea non interest, §. 19. I. de Inut. stip.

Exc. (1) Si in casum, quo non factum fuerit id, quod promisit, pœnam stipulatur; tunc enim promittentis interest, & de re sua disponit, d. §. 19.

Exc.

Exc. (2) Si factum suum promittit, §. 3. *Inst. h.* scilicet, se effecturum, ut Titius daret: tunc de suo facto disponit: neque tunc sufficit, diligentiam præstari; nam licet impossibile sit, ratum facere, tamen tenetur ad id, quod interest, *l. 73. de Leg. 1. l. fin. §. 1. de Reb. cred. l. 67. §. 1. h.*

Exc. (3) Si hæredis factum promittit, *l. 38. pr. h.* quia eadem est persona cum defuncto.

Exc. (4) Si talis promissio fit, qua proprium factum continetur, uti regulariter in omnibus casibus, ubi indefinite factum alienum promittitur, *l. 39. de L. J. &* tum moribus ita fit interpretatio, ut libere tur promittens præstando omnem diligentiam. *Vid. Dn. Par. Hyp. Inst. tit. de Inut. stip. §. 4. ibique Dd. Goris. advers. P. 1. c. 3. num. 10. Vinn. ad §. 3. I. de Inut. stip. Fab. C. L. 8. t. 26. def. 10.*

POSTERIORIS regulæ duplex ratio est: (1) *naturalis*, quia unusquisque suo facto sibi acquirit, & ex dispositione jus tantum est inter disponentes, *L. 11. de O. & A.* Si vero forte alter ratum habeat, & adhuc tum consentiat promissor, valet ex propria utriusque dispositione; ante ergo recedere promissor solus quoque potest: si vero præcedat mandatum, tum duo distincta sunt negotia. (2) *Juris Gentium*, quia negotia a gentibus distincta confunduntur: si enim Cajus tibi mandet, ut ei aliquid stipuleris a Sejo, & tu ita contrahis: *Caje, Titio dare spondes?* hic negotium stipulationis est inter te & Cajum, nihilque cum Titio agitur: quod vero Titius tibi mandavit, non est stipulatio, sed mandatum inter te & Titium, adeoque negotium ab illo, quod geritur inter te & Cajum, scil. stipulatione, Jure Gentium distinctum.

Exc. (1) Omnia negotia, quæ re seu traditione fiunt, *L. 9. §. p. de Reb. cred. L. 126. §. 2. de V. O. L. 53. de A. R. D. §. p. I. Per quas pers.* Si quis igitur nummos meos absente me & ignorante dat, conditio mihi acquiritur, *d. L. 9. d. L. 126.* Si alius meo nomine possidet, mihi acquirit possessionem, *d. L. 53.* etiam ignoranti, *d. §. p.* quia causa negotii est in voluntate & consensu, actus vero illi corpore exercentur.

Exc. (2) Si quis ut nudus minister vel nuncius contrahat, *l. 14. §. f. l. 15. de Pec. const.* nam tunc ipse per os alterius promittit, & nuncius ille nudum est instrumentum, per quod, uti per literas, promittens suam voluntatem declarat.

Cocc. J. C. P. II.

Bbbb

Exc.

Exc. (3) Si stipulantis interfit, §. 19. *I. de Inut. stip.* tunc enim de suo jure disponit.

Exc. (4) Si alius adjectus sit solutioni, ita: *mihī aut Titio dari*, §. 4. *Inst. h.* quia solutio fit traditione. *Vid. Exc. 1.*

Exc. (5) Si stipuletur sibi pœnam, §. 18. *I. de Inut. stip.* tunc enim ejus interest.

Exc. (6) Procurator ex re domini, non refragante mandato, stipulari potest, & domino, etiam invito procuratore, inde acquiritur actio, *L. 68. de Procur.* quia hætenus videtur esse nudus minister.

Exc. (7) Idem est, si procurator domino præsentem stipuletur; qui enim tacet præsens, mandare videtur, *l. 79. de Verb. obl.*

Exc. (8) Si stipuletur hæredi, *l. 38. §. 12. seq. de V. O.* nam eadem est persona.

Exc. (9) Si stipuletur pupillis, aliisque, qui curatores habent, *l. 5. §. p. de Const. pec.* quia sibi ipsi prospicere non possunt, tunc ex æquitate cuique liberum est, eorum conditionem meliorem reddere.

Exc. (10) Militi, *l. 26. de R. C.* in favorem militiæ.

Exc. (11) Si quis stipulatione Prætorica causa cognita alii stipuletur, *l. 5. de Pract. stip.* quia per publicam personam (prætoricæ autem stipulationes fiebant coram Judice) alii pacisci licet. (12) Per publicam personam, *l. 1. §. 15. de Mag. Conv.* etiam Jure Canonico, *C. 9. c. 1. qu. 7. C. fin. de Usur. in 6.* (13) Servus domino, & (14) filius patri. *Vid. qu. præced.* An (15) pater filiofamilias? *vid. qu. præced.*

Exc. (16) Si quis stipuletur, dotem reddi uxori vel cognatis, *l. 4. l. 7. C. de Pact. conv. l. 45. Sol. Matr.* in favorem dotis.

Quid moribus obtineat, admodum disceptatur: Dn. Parens, ex cujus Hypomnematis Institutionum, *t. 20. §. 4. ea*, quæ antea exposui, desumpta sunt, ita hæc de re differit: Hæc regula hodie sublata non est, & nec probari id potest, nec in terminis regulæ præjudicia contraria apparent; incidunt enim omnia in dictas exceptiones, uti apud *Sand. L. 3. t. 3. def. 1. Mev. P. 4. dec. 112.* Contra illa & certi juris est, & præjudiciis hodieque munita, *Eberhard. Præf. Cur. Mechl. Conf. 242. Et 243.* quem secuta est Curia apud *Christin. Vol. 3. dec. 34. n. 9. Carpz. P. 2. C. 33. def. 26. Fach. L. 8. c. 91.* Eaque sublata fieret ingens confusio negotiorum, & mandatum confunderetur cum omnibus negotiis mandatis; quæ distincta sunt & Jure Gentium, §. 4. *in fin. de Jur. Nat. & natura, L. 11. de Obl. Et act.*

QV. VI. *An hodie sit differentia inter stipulationes
& pacta?*

AFFIRM. nam (1) hodieque dantur *pacta*, ex quibus ne quidem exceptio, tantum abest, ut actio detur, qualia sunt *pacta* de contrahendo; *vid. Disp. Dn. Par. de Different. hod. pact. & stipul. Sect. 1. per tot. Conf. supr. L. 2. tit. 14. q. 10. & 11. Stipulatio* semper producit actionem. (2) *Stipulatio* sua natura cautio est, ea enim cavetur, ne vel debitor fiat non solvendo, eoque actio inanis, vel ne ipsa obligatio, quæ incerta forte ac minus tuta est, & per interpretationes ex æquo & bono desumptas, aut ex præsumta mente contrahentium, quin & ex iis, quæ antecedunt aut sequuntur, circumstantiis, ipsaque denique verborum ambiguitate eludi, ac vel plane interverti, vel saltem minui potest &c. deficiat. In *Pactis* vero ea vis cautionis nec hodie est. *Vid. diff. Disp. Sect. 2. per tot.* (3) Injuncta cautione aliquando *stipulatio* sufficit, nunquam vero *nudum pactum*, *ibid. Sect. 3. §. 1.* (4) *Illæ* paratam habent executionem, non hoc, *ibid. S. 3. §. 2.* (5) *Illæ* obligationem ipso jure tollunt; *Pacta* ope exceptionis, *diff. S. 3. §. 3.* Quantum autem interest, *vid. supr. L. 2. t. 14. qu. 18.* (6) Actio *stipulatione* sublata repeti pacto non potest, *pactis* sublata potest *stipulatione d. S. 3. §. 6.* (7) *Illæ* omnes quoque accessiones necessario liberantur, *pactis* non semper: *Illæ* correis debendi semper prodest, hæc nunquam nisi fociis. (8) Novatio hodieque tantum fit per *stipulationem*, non per *pactum*. (9) Uti & acceptilatio, & (10) fidejussio. (11) Si ex *stipulatu* quis tenetur, post solutionem ipsi actiones cedi non possunt, si *nudo pacto*, possunt. (12) *Stipulatio*, uti & pignus non est causa debendi, sed supponit causam præcedentem, eamque firmat, secus ac in *pacto*. Unde (13) Minor stipulari potest, non pacisci &c. quæ omnia latius exponuntur in *diff. Sect. 3. §. 7. & seq.*

LIB. XLV. TIT. II.

DE DUOBUS REIS CONSTITUENDIS.

QV. I. *Si duo eandem rem promittant, idque ex formula appareat, an præterea requiritur, ut expressis verbis id adjiciatur?*

NEGATUR; sed sufficit, ut de animo correes constituendi specificè actum sit, *arg. l. 11. §. 1. & 2. ff. de Duob. reis. Auth. Hoc ita C. Laut. pag. 603. verb. quod nec de hodie &c.*

Bbb 2

